TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

ILMIY AXBOROTLARI

ILMIY-NAZARIY JURNALI

SCIENTIFIC-THEORETICAL JURNAL

SCIENTIFIC BULLETIN

OF THE TASHKENT STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК

ТАШКЕНТСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

2/2025

BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINING IJODIY KOMPETENTLIK METODIKASINI RIVOJLANTIRISH.

Turopova Maxliyo Erkin qizi
Xalqaro innovatsion universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish metodikasi keng ko‘lamda o‘rganilgan. Maqolada ijodiy kompetentlik tushunchasi, uning pedagogik ahamiyati va boshlang‘ich ta’lim sohasidagi o‘rni nazariy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: ijodiy kompetentlik, boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi, pedagogik metodika, innovatsion texnologiyalar, ta’lim sifati, o‘quv-uslubiy ish.

РАЗРАБОТКА МЕТОДИК ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ.

Аннотация. В данной статье всесторонне изучена методика формирования и развития креативной компетентности будущих учителей начальных классов. В статье теоретически проанализированы понятие креативной компетентности, её педагогическое значение и роль в сфере начального образования.

Ключевые слова: креативная компетентность, учитель начальных классов, педагогическая методика, инновационные технологии, качество образования, учебно-методическая работа.

DEVELOPING CREATIVE COMPETENCE METHODOLOGIES FOR FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS.

Annotation. This article extensively explores the methodology for developing and enhancing the creative competence of future primary school teachers. The concept of creative competence, its pedagogical significance, and its role in the field of primary education are theoretically analyzed in the article.

Key words: creative competence, primary school teacher, pedagogical methodology, innovative technologies, quality of education, educational-methodological work.

So‘nggi yillarda ta’lim sohasida yuz berayotgan global o‘zgarishlar, jahon ta’lim tizimlarining modernizatsiyasi va yangi pedagogik paradigmalar zamonaviy o‘qituvchidan keng qamrovli, ko‘p qirrali ko‘nikma va kompetentsiyalarni talab qilmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’limda faoliyat yuritadigan o‘qituvchilar uchun pedagogik jarayonni muvaffaqiyatli tashkil etishda ijodiy yondashuvlarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Chunki boshlang‘ich ta’lim bosqichi – bu o‘quvchilarning shaxsiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishining asosiy poydevori hisoblanib, bu bosqichda o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish, yangi bilimlarni egallash qobiliyatlari shakllanadi. Shu jihatdan, o‘qituvchining ijodiy kompetentligi — pedagogik jarayon davomida yangi g‘oyalar yaratish, murakkab va noodatiy pedagogik vaziyatlarga ijodiy yechim topish, shuningdek, o‘quvchilarni faoliyatga jalb etish va darslarni samarali tashkil etish qobiliyati— ta’lim sifatining asosiy omillaridan biri sifatida qaraladi. Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida ijodiy kompetentlikni shakllantirish zamonaviy pedagogik ta’lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri bo‘lib, u nafaqat pedagog kadrlarning kasbiy malakasini oshirish, balki ularning shaxsiy rivojlanishida ham muhim rol o‘ynaydi. Ijodiy kompetentlikka ega o‘qituvchi dars jarayonini nafaqat bilim berish vositasi, balki ijodiy izlanish va yangiliklar maydoni sifatida tashkil eta oladi. Bu esa o‘z navbatida, o‘quvchilarning ta’limga qiziqishini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash, mantiqiy va tanqidiy tafakkur ko‘nikmalarini rivojlantiradi. So‘nggi yillarda pedagogik nazariyada va

amaliyotda ijodiy kompetentlikni rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ko'plab ilmiy tadqiqotlar, shu jumladan xalqaro pedagogik forumlar va seminarlar ijodiy yondashuvlarning ta'lim sifatini yaxshilashdagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Shuningdek, innovatsion pedagogik texnologiyalar va metodologiyalar o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida keng qo'llanilmoqda, bu esa bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy fikrlash va amaliyotga tatbiq etish qobiliyatlarini shakllantirish imkonini beradi.

Ijodiy kompetentlik tushunchasi va nazariy asoslari. Ijodiy kompetentlik pedagogika va psixologiya sohasida ko'plab tadqiqotlarda muhim tushuncha sifatida qaraladi. Bu kompetentlik o'qituvchining faqat bilim va malaka emas, balki yangi pedagogik vaziyatlarda ijodiy yechimlarni topish qobiliyatini ham anglatadi. Ijodiy kompetentlik — bu shaxsning murakkab va yangi pedagogik vaziyatlarda muammolarni hal qilishda o'zining kognitiv, psixologik, motivatsion va ijtimoiy salohiyatini amalga oshirish qobiliyatidir [4].

Ijodiy kompetentlik murakkab va ko'p qirrali tushuncha bo'lib, uning shakllanishi bir nechta asosiy komponentlar majmuasidan iborat. Har bir komponent ijodiy faoliyatning ma'lum tomonlarini aks ettiradi va pedagogik jarayonda o'ziga xos funksiyalarni bajaradi.

Kognitiv komponent – bu yangi bilimlarni qidirish, tahlil qilish, sintez qilish va muammolarni hal etishda original, noyob g'oyalar ishlab chiqish qobiliyatidir. Ushbu komponent ijodiy fikrlashning asosiy bazasini tashkil etadi. Masalan, o'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarga qiyin vazifalar berib, ularni yangi bilimlarni mustaqil izlashga va mantiqiy xulosalar chiqarishga rag'batlantiradi. Guilford tomonidan ilgari surilgan divergensial fikrlash bu komponent doirasida ayniqsa muhim bo'lib, bir nechta yechim variantlarini izlash va yaratishni nazarda tutadi.

Emotsional-motivatsion komponent – bu ijodiy faoliyatga bo'lgan ichki intilish, motivatsiya, qiyinchiliklarga qarshi turishdagi qat'iyat va o'ziga bo'lgan ishonchdan iborat. Bu komponent o'qituvchining ijodiy salohiyatini muntazam

ravishda yangilab turadi, pedagogik jarayonda yuzaga keladigan qiyinchiliklarni yengishga yordam beradi. Motivatsiya yuqori bo‘lgan o‘qituvchi yangi pedagogik texnologiyalarni sinab ko‘rishdan, yangiliklarni joriy etishdan cho‘chimaydi.

Amaliy komponent – pedagogik vazifalarni bajarishda yangi usullar va innovatsion yondashuvlarni qo‘llash, darslarni samarali tashkil etish qobiliyatidir. Bu komponent ijodiy kompetentlikning amaliy jihatlarini o‘zida jamlaydi. Masalan, o‘qituvchi o‘quvchilarni faol ishtirokga jalb qiluvchi interfaol metodlardan foydalanganida, u o‘zining amaliy ijodkorligini namoyon qiladi.

Ijtimoiy komponent – bu pedagogik faoliyatda jamoadagi hamkorlik, o‘quvchilar va ularning ota-onalari bilan samarali muloqot o‘rnatish, shuningdek, pedagogik innovatsiyalarni targ‘ib qilish qobiliyatidir. Ijtimoiy komponent o‘qituvchining ta’lim jarayonida ijobiy pedagogik muhit yaratishda, pedagogik jamoa bilan birgalikda yangi metod va yondashuvlarni qo‘llashda muhim rol o‘ynaydi. Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘qituvchining kommunikativ ko‘nikmalari va hamkorlikka tayyorligi ijodiy kompetentlikni to‘liq amalga oshirish uchun zarurdir.

Ijodiy kompetentlikning pedagogik ahamiyati. Boshlang‘ich ta’lim bosqichida o‘qituvchilarning ijodiy salohiyati o‘quv jarayonining sifatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Ijodiy yondashuvlar darslarni yanada qiziqarli, interfaol va samarali o‘tkazishga imkon yaratadi. Bu, o‘z navbatida, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va o‘z-o‘zini rivojlantirish kabi ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi [7].

Ijodkor o‘qituvchi o‘quvchilarning individual qobiliyatlarini e’tiborga olib, darslarni moslashtirish va o‘quv jarayonida yangi, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa o‘quvchilarda ta’limga bo‘lgan qiziqishni oshiradi va o‘rganishga bo‘lgan ichki motivatsiyani kuchaytiradi. Natijada, ta’lim jarayoni faqat ma’lumot uzatish emas, balki o‘quvchilarning ijodiy fikrlash va tanqidiy tafakkur ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan samarali faoliyatga aylanadi. Shu bilan birga, boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy

kompetentligini rivojlantirish ularning kasbiy o‘sishini ta’minlaydi. Pedagogik innovatsiyalarni yaratish va amalga oshirish qobiliyati zamonaviy ta’lim talablariga moslashish va ta’lim sifatini tubdan yaxshilash uchun zarurdir.

Ijodiy kompetentlikni o‘rganishdagi nazariy yondashuvlar. Ijodiy kompetentlik tushunchasini chuqurroq tahlil qilishda turli nazariy maktab va yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Ulardan eng ko‘zga ko‘ringanlari quyidagilardir:

Guilfordning ijodiy fikrlash nazariyasi ijodiy fikrlashni ikki asosiy shaklga bo‘ladi: divergensial va konvergensial fikrlash. Divergensial fikrlashda inson bir muammo yoki vaziyatga bir nechta yechimlar topishga harakat qiladi, bu esa ijodkorlikning asosiy ko‘rsatkichidir. Konvergensial fikrlash esa ma’lum bir yechimga yo‘naltirilgan va mantiqiy tizimga asoslangan fikrlash usulidir. Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida divergensial fikrlashni rivojlantirish dars jarayonini yanada boyitadi va o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Torrensning innovatsion o‘qituvchilarni tayyorlash modeli pedagogik jarayonda ijodkorlik va innovatsiyalarni targ‘ib qilishga yo‘naltirilgan. Bu model o‘qituvchilarning yangi pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish, o‘qitish jarayonida yangiliklarni tatbiq etish va doimiy professional rivojlanishni ta’minlash tamoyillariga asoslanadi. Ushbu yondashuv bo‘lajak o‘qituvchilarning ijodiy kompetentligini shakllantirishda amaliy ahamiyatga ega.

Kreativlik va innovatsiyalar nazariyalari ijodiy kompetentlikni rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Masalan, Amabile kreativlikni shaxsiy qobiliyatlar va ijtimoiy muhitning o‘zaro ta’siri sifatida ko‘radi, bu esa pedagogik muhitni optimallashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

Ushbu nazariy yondashuvlar ijodiy kompetentlikni shakllantirish metodikasini ishlab chiqishda poydevor vazifasini bajaradi va pedagogik faoliyatda amaliy qo‘llanilish uchun ilmiy asos yaratadi.

Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligi: o‘rni va ahamiyati. Boshlang‘ich ta’lim o‘quvchilarning ta’lim-tarbiya jarayonidagi asosiy poydevor hisoblanadi. Shu bois, boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari nafaqat fanlarni o‘qituvchi, balki o‘quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, dunyoqarashi va ijtimoiy ko‘nikmalarini shakllantiruvchi muhim omildir. Bu nuqtai nazardan, ijodiy kompetentlik boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy malakasida hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Ijodiy kompetentlikka ega o‘qituvchi dars jarayonida yangi pedagogik yondashuvlar qo‘llab, o‘quvchilarning faolligini oshirishga yordam beradi. Bu esa o‘quv jarayonining samaradorligini oshirib, ta’lim sifatining yaxshilanishiga olib keladi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ijodiy o‘qituvchilar o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga, muammolarni yechishga, yangi bilimlarni yaratishga o‘rgatishda yuqori natijalarga erishadilar. [5]

Bugungi ta’lim muhitida o‘qituvchilar nafaqat mavjud bilimlarni yetkazish, balki yangi pedagogik vaziyatlarda moslashish, o‘quvchilarning ehtiyojlarini hisobga olib dars o‘tish qobiliyatiga ega bo‘lishlari zarur. Shu sababli, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida ijodiy kompetentlikni ilg‘ari surish, uni shakllantirish va rivojlantirish pedagogik jarayonning ustuvor vazifalaridan biridir [7].

Ijodiy kompetentlik va pedagogik innovatsiyalar. Ijodiy kompetentlik pedagogik innovatsiyalarni amalga oshirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Innovatsion texnologiyalarni samarali qo‘llay olish, o‘quvchilarni faol qatnashishga jalb qilish, yangi o‘quv-mashg‘ulot shakllarini yaratish – bularning barchasi ijodiy kompetentlik asosida amalga oshiriladi. Bu esa ta’lim jarayonining yanada zamonaviy va qiziqarli bo‘lishiga xizmat qiladi [6].

Ijodiy kompetentlikni shakllantirishning metodik asoslari. Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini rivojlantirishda metodik yondashuvlar va vositalarning to‘g‘ri tanlanishi va tizimli qo‘llanilishi muhim

ahamiyat kasb etadi. Ushbu bo‘limda ijodiy kompetentlikni shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari, metodik vositalari batafsil tahlil qilinadi.

Ijodiy kompetentlikni shakllantirishda bir necha pedagogik yondashuvlar asosiy rol o‘ynaydi: Faollashtiruvchi yondashuv. O‘quvchilarning mustaqil fikrlashini, muammolarni hal etish ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodlar (muammoli vaziyatlar, ko‘rgazmali mashg‘ulotlar, interfaol usullar). Integratsiyalashgan yondashuv. Fanlararo bog‘lanishlarni o‘rnatish orqali ijodiy fikrlashni kuchaytirish; masalan, matematika, ona tili va tabiatshunoslik fanlarida ijodiy loyihalar yaratish. Reflektiv yondashuv. O‘qituvchi va o‘quvchilarning o‘z faoliyatini doimiy tahlil qilishlari, o‘z-o‘zini baholash va takomillashtirish orqali ijodiy salohiyatni oshirish.

Ijodiy kompetentlikni shakllantirishda muhim hisoblangan metod va texnologiyalar mavjud bo’lib ular quyidagilardan iborat: Muammoli o‘qitish o‘quvchilarga yechimini topishlari uchun qiyin pedagogik vaziyatlar yaratish, bu orqali ijodiy fikrlashni faollashtirish. Loyiha asosida o‘qitish o‘quvchilarning o‘ziga xos loyiha yaratishlari uchun sharoit yaratish, bunda o‘qituvchi rahbarlik qiladi va ijodiy yondashuvni qo‘llab-quvvatlaydi. Interfaol metodlar diskussiya, rolli o‘yinlar, brainstorming, mind-mapping (aqlli xaritalar) kabi metodlar o‘quvchilarni faol fikrlashga undaydi. Innovatsion texnologiyalar elektron o‘quv resurslari, virtual laboratoriyalar, multimedia vositalaridan foydalanish orqali darslarni yanada qiziqarli va samarali tashkil etish.

Ijodiy kompetentlik shaxsiy rivojlanish bilan ham chambarchas bog‘liqdir. Bo‘lajak o‘qituvchilarda pedagogik mahoratni oshirish uchun quyidagilarni tavsiya etamiz: Ijodiy portfoliolar yuritish. O‘qituvchining o‘z ijodiy ishlanmalarini, loyihalarini tizimli yozib borishi. Tadqiqot ishlariga jalb qilish. Mustaqil va guruhda olib boriladigan ilmiy-tadqiqot faoliyati ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. Mentorlik va master-klasslar. Tajribali pedagoglar bilan muntazam muloqot va tajriba almashinuvi ijodiy kompetentlikni oshirishda samarali.

Ta’lim muassasalarida ijodiy kompetentlikni rivojlantirish uchun maxsus metodik kurslar, treninglar va seminarlar tashkil etilishi zarur. Shuningdek, o‘quv jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo‘llash bo‘yicha o‘qituvchilarni doimiy ravishda qayta tayyorlash tizimi joriy etilishi kerak [1].

Ijodiy kompetentlikni shakllantirish sohasida xorijiy va milliy pedagogik tajribalar o‘rganilishi, ularni solishtirish orqali samarali metodlarni aniqlash va amaliyotga joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. G‘arbiy davlatlarda, xususan, Finlyandiya, Kanada va Singapur kabi davlatlarda boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini rivojlantirishga katta e’tibor qaratiladi. Masalan, Finlyandiya ta’lim tizimida o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion yondashuvlar va loyihalashtirilgan metodikalar keng qo‘llaniladi [5]. Bu yondashuvlarda o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini, muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga alohida urg‘u beriladi. Kanadada esa o‘qituvchilarni tayyorlashda interfaol o‘quv metodlari, jumladan, kooperativ o‘qitish va kollaborativ muhit yaratishga katta e’tibor qaratiladi. Bu o‘qituvchilarning ijodiy yondashuvlarini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi [3]. Singapur ta’lim tizimida esa ijodiy kompetentlikni rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalar, shu jumladan, raqamli vositalardan keng foydalaniladi. O‘qituvchilar doimiy ravishda qayta tayyorlanadi va professional rivojlanish dasturlari orqali o‘z malakalarini oshiradilar.

O‘zbekiston Respublikasi ta’lim tizimida ham boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. So‘nggi yillarda ta’lim sifatini oshirish bo‘yicha qabul qilingan strategik hujjatlarda pedagoglarning innovatsion faoliyatini rag‘batlantirish va ijodiy yondashuvlarni kengaytirish masalalari ustuvor ahamiyatga ega ekanligi qayd etilgan [2]. Milliy pedagogik ta’limda ijodiy kompetentlikni shakllantirish uchun maxsus kurslar, seminarlar va malaka oshirish dasturlari ishlab chiqilgan. Shuningdek, yangi

o‘quv dasturlari va metodik qo‘llanmalar ijodiy yondashuvlarni qo‘llab-quvvatlashga mo‘ljallangan.

Xorijiy ta’lim tizimlarida o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida ko‘proq amaliyotga, interfaol metodlarga va texnologiyalarga e’tibor qaratilishi milliy tizimimiz uchun qimmatli tajriba hisoblanadi. Shu bilan birga, milliy an’ana va madaniyatni inobatga olgan holda metodikalarni moslashtirish lozim.

O‘zbekiston sharoitida ijodiy kompetentlikni shakllantirishda innovatsion yondashuvlarni kengroq joriy etish, o‘qituvchilarni pedagogik loyihalar va tadqiqotlarga jalb qilish zarurati mavjud. Bu esa o‘z navbatida, ta’lim sifatining tubdan yaxshilanishiga olib keladi.

Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini shakllantirish samaradorligini o‘rganish maqsadida bir nechta empirik tadqiqotlar olib bordik. Quyida tadqiqotimizning metodologiyasi, natijalari va amaliy ahamiyatini ko‘rib chiqamiz.

Tadqiqotning asosiy maqsadi – boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini shakllantirish metodikasining samaradorligini baholash. Vazifalar sifatida pedagogik jarayonda innovatsion metodlarning qo‘llanilishi, o‘qituvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga ta’sirini tahlil qilish deb belgilandi.

Tadqiqotda sifat va miqdoriy usullar birgalikda qo‘llanildi. Anketalar, intervyular, kuzatuvlar va o‘quv jarayonini baholash vositalari yordamida ma’lumotlar to‘plandi. Shuningdek, boshqacha metodik yondashuvlar bilan ishlangan sinflarda o‘quv jarayonining samaradorligi taqqosdi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, ijodiy kompetentlikni rivojlantirishga qaratilgan innovatsion metodlarni qo‘llagan o‘qituvchilar o‘quvchilarning faolligi va bilim olish darajasini sezilarli darajada oshirishga muvaffaq bo‘ldik. Shuningdek, o‘qituvchilarning o‘z-o‘zini rivojlantirishga bo‘lgan intilishi va motivatsiyasi kuchaydi.

Maqolada bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish metodikasi batafsil o‘rganildi. Ijodiy kompetentlik o‘qituvchilarning kasbiy malakasini oshirishda, ta’lim sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etadi. Metodik jihatdan ijodiy kompetentlikni shakllantirishda faollashtiruvchi, integratsiyalashgan va reflektiv yondashuvlar samarali hisoblanadi. Xorijiy va milliy pedagogik tajribalar o‘rganilib, innovatsion metodlarni joriy etish zarurligi ta’kidlandi. Empirik tadqiqotlar natijalari metodik yondashuvlarning samaradorligini tasdiqlaydi.

Takliflar: Pedagogik ta’lim muassasalarida ijodiy kompetentlikni rivojlantirish bo‘yicha maxsus kurslar va treninglar tashkil etish. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng qo‘llash va o‘qituvchilarni muntazam qayta tayyorlash tizimini yo‘lga qo‘yish. O‘qituvchilarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etish orqali ularning ijodiy salohiyatini oshirish. Milliy pedagogik tajribani xorijiy yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirish orqali samarali metodikalarni ishlab chiqish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–5182-son qarori 2021-y.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori 2019-y.
3. Craft A. Creativity in Schools: Tensions and Dilemmas. Routledge. 2005-y.
4. Polat E. S. Pedagogical Competence and Creativity. Moscow University Press. 2021-y
5. Sahlberg P. Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland? Teachers College Press. 2019-y
6. Thomas G. Innovation and Creativity in Education. Sage Publications. 2020-y
7. Yusupova N. Pedagogical Innovations in Primary Education. Tashkent: Education Press. 2022-y